

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unitatea

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 120 Lei
Pe 6 luni . . . 60 Lei
Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 2.50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Ortodocșii la Cib.

Lucruri asupra cărora trebuie să revenim — Roadele unei vizitațiuni canonice — Mijloace de propagandă ortodoxă — Credincioși uniți la înălțimea chemării.

»Astăzi cuțitul este Hristos, iar revolverul Evanghelia« (Mitropolitul ortodox din Grebena).

Citind lucrurile petrecute de curând în comunele Cib și Poiana din apropierea Geoagiului de jos, lucruri asupra cărora am căutat să ne informăm din izvoarele cele mai autentice, am găsit că cel mai nimerit motto în fruntea acestor șire sunt cuvintele de mai sus ale mitropolitului din Grebena, adresate bandiților din Spilio. După faimosul Ocoliş dela Gherla, și după alte atâtea atentate neghioabe la existența bisericii noastre, cari au atins toate eparhiile provinciei noastre bisericești, a trebuit să vină mai nou cazul revoltător dela Cib și Poiana, deoparte pentruca nici eparhia noastră lugojană să nu fie lipsită de bucuriile unor atari misionari ortodoxe, iar de altă parte și mai ales pentruca prin nelegiuirea preotului ortodox Iancu din Poiana, care și-a ridicat săcurea împotriva unei biserici a Domnului, să se pună vârful la toate.

Furia nebună a celorce mai cred în posibilitatea suprimării bisericii noastre nu are margini și dacă autoritățile noastre de stat nu vor căuta să tempereze la timp zelul, mai mult ori mai puțin preasfințit, al „Goronilor“ geoageni, ori poate — chiar dinpotrivă — vor căuta să-l alimenteze după pilda primpretorelui Jantea, e bine să se știe, că lucrurile pot să ajungă foarte ușor la turburări religioase atât de cumplite, încât să ajungem cu adevărat de minunea veacului în care trăim.

Iar pentruca aceste autorități să poată fi bine informate dăm aici — servind în aceeaș vreme și pe cititorii nostri cu informațiile necesare — părțile mai însemnate ale unei corespondențe cât se poate mai obiective asupra celor petrecute la Cib.

În comuna Cib se fac de mai mult timp încercări de a sparge șirele credincioșilor noștri. Când s'a crezut că terenul este bine pregătit neodihnitul mitropolit dela Sibiu a dat asaltul. Cu ocaziunea vizitației canonice din 24 Iunie c. vorbind în biserică neunită din Cib, și-a exprimat dorința să strângă la sânul său și pe credincioșii bisericii unite din acea comună. Dar răsunetul amăgitorului apel a fost foarte slab. Pentru întărirea lui au pășit la muncă un primar foarte suspect și alți câțiva agenți neomenoși ai ideii neunite, dintre cari nu lipsește faurul învățător Aurel Coste, care cu injurături murdare terorizează și constrânge pe credincioși la părăsirea bisericii lor. În chipul acesta s'a obținut semnatura alor 17 capi de familie, cari însă au declarat răspicat

că numai așa trec la neunire, dacă împreună cu ei trece și biserica lor.

Pentru obținerea reușitei a trebuit deci ocupată biserică. Ziua destinată pentru aceasta a fost 29 Iunie. Aflând despre lucru protopopul nostru din Geoagiu a și alergat îndată întru apărarea bisericii sale. Acolo însă abia a mai putut intra în biserică pentru a celebra sf. liturgie. Sub decursul acesteia s'au adunat în ea credincioși neuniți în frunte cu protopopul Vasile Goron din Geoagiu. Iar după liturgie, acest agent al Neodihniei Sale a ținut să vorbească poporului, declarând moarte bisericii unite cu Roma, lucruri pe cari protopopul nostru n'a mai putut să le asculte, părăsind casa Domnului. A sfințit apoi apă și a stropit biserica, a destituit curatorul bisericesc, dând una dintre cheile bisericii primarului comunal, iar alta preotului adm. Albu din Băcăia. După aceasta jignitoare ceremonie neunită a luat cuvântul primpretorele Jantea din Geoagiu, încurajând opera nefastă și îndemnând credincioșii noștri să îmbrățișeze ortodoxia.

Preotul Albu a încercat mai târziu să completeze lista subscrierilor amenințând fel și chip pe cei ce nu voiau să subscrie și pe aceia cari ar cuteza să subscrie altă declarație decât cea în favorul neunirii, anunțând că va cerceta acasă pe credincioșii uniți ca să le ia subscrierea. Zis și făcut! În tovărășia primarului Dionisie Popa și a faimosului învățător Aurel Coste a și intrat la toți credincioșii noștri, dar nu cu cuvântul Evangheliei, ci terorizând, insultând și amenințând cu amende mari (până la 10,000 Lei) pe cei ce refuzau să semneze.

Cu prilejul acesta s'au petrecut scene miscătoare, din cari s'a văzut adâncă credință a multora față de biserică Romei. „Nu aștepta dela mine să-mi părăsesc legea“ — zicea o femeie către bărbatul său. „Mă doare inima, când văd la ce batjocură a ajuns biserică noastră“ — a zis un altul. Și multe altele de acest fel, cari toate se păstrează într'un raport oficios înaintat episcopiei de Lugoj, dimpreună cu numele neînfricaților credincioși. Ca un moment înălțător în aceasta luptă de apărare a credincioșilor noștri înregistrăm faptul, că primind văd. preoteasă Popovici invitarea mitropolitului dela Sibiu să treacă la neunire, căci îi va asigura o pensie mare, aceasta a răspuns: „Nu-mi trebuie bani lui Iuda“. Pentru acest cuvânt vrednica familie a fostului nostru preot de acolo, a fost și ea insultată și amenințată. Brutalul primar a răcnit asupra domnisoarei Elena Popovici, că în timpul cel mai scurt are s'o scoată afară din sat; iar cu un alt prilej a amenințat că o va purta legată

de mamă-sa din sat în sat spre batjocura tuturor. Dar brutalitățile acestea au fost învinse cu demnitate din partea acestei familii, care ține cu sfințenie la credința părinților săi.

Totuși sub sălbatica teroare a primarului Dionisie Popa și a faurului-învățător Aurel Coste, mulți au semnat declarația de trecere. Credincioșii noștri, ca să însufle curaj și statornicie în cei ce se clătinau, au vestit prin comună, că are să vină acoto fostul lor preot Ioan Traian. Atunci preotul adm. neunit Albu a postat la ușa bisericii, în care el celebra liturghia, doi păzitori înarmați cu puști, iar mai jos de biserică erau alți doi cu bâte, ca să apere biserică răpită.

Ingrijorat de soarta bisericii, Preasfințitul episcop al Lugojului numește paroh nou la Cib și-l trimite împreună cu preotul misionar al diecezei ca să-l introducă. Dar drumul Cibului e bine păzit din partea silnicilor agenți ai neunirii și pe când sosesc trimișii episcopiei la marginea comunei, primarul îi întâmpină și le interzice intrarea în comună. Avea la dispoziție pe faurul-învățător (candidat de preoție) și pe alți câțiva, cari la un semn al primarului se iviră și ei numai decât. Nevrând preoții uniți să se reîntoarcă la provocarea primarului, a urmat o întreagă serie de insulte, de amenințări cu moartea și de injurături grosolane. Preoții noștri au încercat să-i mulcomească, dar furia lor creștea izbucnind în răcnete sălbatică. Tratatările au sfârșit cu aceea că preoții au fost escortați sub arme spre uimirea trecătorilor și spre rușinea străjerilor escortatorii, cari cu genă se scuzau înaintea preoților, că ei o fac aceasta la poruncă și că în viața lor n'au mai pățit de acestea. Ei, dar ce să faci, când nu numai în Macedonia ci și în Ardeal: „Cuțitul este Hristos și revolverul Evanghelia!“.

A străbătut însă în comună preotul Ioan Traian cu familia sa originară de acolo. La marginea comunei a fost întâmpinat de acelaș primar, care cu o bătă mare în mână aștepta în ziua aceea nu pe preotul Ioan Traian, ci pe episcopul Lugojului, despre care auzise că va merge la Cib. Avea de scop să conducă pe Preasfințitul înaintea bisericii și să-i adune cu forța în jur o seamă de neuniți ca apoi să zică Preasfințitului: „Pleacă de aici, că n'ai credincioși!“ Scopul acesta și-l-a tradat el însuș unui consătean, care scârbit de atitudinea aceasta, l-a dat pe urmă de gol.

Abia se pot descrie cu peana scenele mișcătoare petrecute între preotul Ioan Traian și credincioșii uniți. Lacrimi ferbinți izvureau din ochii acelor buni credincioși, cari erau jigniți până în adâncul sufletului lor de necistirea și usurparea bisericii părinților lor. „Și-ar împreuna mâinile părinții, moșii și strămoșii noștri în semn de blestem asupra noastră și a copiilor noștri, dacă s'ar putea scula din mormânt, dacă ne vom depărta de biserică noastră, în care am avut atâta pace și mângăere, ziceau

ei, dar ce să facem că suntem siliți și amenințați. Judece Dumnezeu și răsplătească după dreptatea sa". Sufletele neînfricate au dat declarație - protest în scris penru episcopia Lugojului, că nici odată în viața lor nu vor părăsi credința bisericii unite. Acest document prețios este astăzi în mâinile Preasfințitului dela Lugoj și va servi ca document împotriva acestora, cari cred că credința se poate strivi cu cuțitul și cu revolverul. Alți credincioși au venit noaptea la casa părintelui Ioan Traian și în-genunchind înaintea lui, îl rugau plângând să intervină la episcopia Lugojului, ca să le mântuiască biserica și să-i scape de silnicie. Au venit și de aceia, cari au semnat lista de trecere la neunire și au spus, că au fost înjurați și amenințați cu amenzi dacă nu subscriu, dar și subscriind au declarat cu tărie că ei numai împreună cu biserica lor vor trece, de care nu vreau să se deslipească cu nici un preț.

Lucrul acesta nu putea să rămână ascuns dinaintea primarului, care cu băta în mână cutriera satul și încunjura biserica unită cel puțin de trei ori la zi. Pe părintele Ioan Traian l-a făcut prizonier în casă, punându-i la poartă patru oameni înarmați cu puști, ca să împedice comunitatea între dânsul și credincioșii bisericii unite. Au fost clipe de nespusă durere, când acest vrednic preot și-a văzut copilașii tremurând de frică pentru soarta părinților lor. Dar unde puterea omului încetează îi vine în ajutor însuș Dumnezeu. Cine ar crede? Ca să-l elibereze pe păr. Traian n'au alergat prigonii credincioși ai bisericii unite, ci însaș massa poporului neunit, care indignat de procedura mișlească a primarului și scârbită de mijloacele reprezentanților neunirii au atacat străjerii și imbrâncindu-i au străbătut la părintele Traian declarându-i că-l apără cu prețul vieții lor. Credincioșii neuniți frunțași au spus, că nu vor permite niciodată ca în comuna lor să se formeze o nouă parohie neunită pe ruinele bisericii unite.

Mai mult. Imprejurimile Zlatnei și Abrudului auzind de suferințele fraților dela Cib s'au mișcat plănind un adevărat atac de recucerire a bisericii răpite. Ce va zice neodihnitul dela Sibiu, dacă într'o încăierare s'ar vărsa

sânge de român pentru procedurile nelegiuite ale aderenților săi? Nu știm ce va zice, dar una o știm, că misiunile bisericii lui Hristos nu se fac cu cuțitul și cu revolverul, și că este responsabil în fața națiunii și alui Dumnezeu, cel ce neavând spiritul Evangheliei se înjosește la mijloace atât de puțin onorabile.

Acestea sunt lucrurile ortodoxiei dela Cib, asupra cărora s'a pornit mai nou o anchetă ministerială, care neapărat trebuie să ne facă dreptate.

În chestia concordatului. Reprezentanții și exponenții spiritului intolerant ai unitofobiei ortodoxe au găsit de curând un nou prilej pentru a lovi catolicismul, în faptul că tratativele pentru concordat au fost întrerupte, urmând să se încheie numai la toamnă. Un strășnic memoriu al societății clerului ortodox „Ajutorul”, asupra căruia poate să mai revenim la timp oportum, a crezut chiar că trebuie să ceară guvernului explicații, căutând să-l convingă că urmând calea începută a concordatului comite o adevărată crimă împotriva „ortodoxiei dominante” și — firește! — a neamului și a țării.

Răspunzând acestor atacuri, d. *Alexandru Lăpedatu*, ministrul cultelor, a făcut în cadrele unui interview o întreagă serie de declarații, dintre cari reținem aici pe cele mai importante.

Înainte de toate, ministrul cultelor constată, că textul concordatului publicat în ziare „nu este nici complet, nici adevărat”, arătând că după ce el „nu este încă definitiv redactat”, nu poate fi dat publicității decât după ce se vor fi limpezit toate punctele, când va fi apoi adus în fața parlamentului supunându-se celei mai largi discuțiuni.

Trecând apoi la pretenția, că ideea concordatului să se abandoneze, d. Lăpedatu spune, că „cererea aceasta o pot face numai ceice ignorează constituția de caracter universal a bisericii catolice... ori ceice sunt orbiți de patima confesională”. Trebuind să se îngrijească de legile de organizare ale țării, „guvernul care s'a îngrijit — spune mai departe d. ministru — să întocmească un proiect de lege pentru vi-

toarea organizare a bisericii ortodoxe și un altul pentru noul regim al cultelor în țară, căruia vor trebui să se conformeze confesiunile eterodoxe cu constituție regnicolară, a socotit că e necesar să se îngrijască din vreme și de întocmirea unui concordat cu Vaticanul pentru organizarea confesiunii catolice, cu constituție universală”.

De încheiere, d. ministru al cultelor ține să dea o bună lecție celor ce se cred mai competenți decât toată lumea în îndrumarea trebilor țării, spunând următoarele: „Să fie deci, autorii moțiunii clerului ortodox liniștiți! Ceice au răspunderea actului de stat ce se tratează cu biserica Romei sunt tot așa de buni români și pravoslavnici și au pentru interesele superioare ale țării și ale neamului cel puțin aceeași sollicitudine ca și acei ce se cred îndatorăți să comenteze și să protesteze împotriva unui proiect de Concordat din care — cu toate năzuințele și silințele — nu s'a putut și nu se va putea face un obiect de senzație”.

Clar și răspicat!

Așteptăm acum, ca „Renașterea”, oficiosul Preasfințitului Nicolae dela Cluj, care publicând textul dat și de noi în Nr. 31, spune că „Papa ar fi ieșit în sfârșit cu mâța din sac”, căutând să-și asigure „toate prerogativele și favorurile de cari a beneficiat... sub Uguri (!)”, — să ia și ea notă de aceste declarații ale dlui ministru Lăpedatu, care — făcând parte din Consistorul eparhial dela Cluj — nu poate fi bănuț, sperăm, cu filopapism.

Dar — o putem spune înainte — aceasta nu se face, nici la Cluj, și nici pe aiurea, fiindcă acești domni nu caută adevărul. Ei știu numai să injure și să insulte!

Serbările „Avram Iancu”. Fixându-se definitiv, că serbările cunoscute în amintirea marelui erou național Avram Iancu să se țină în zilele de 31 August, 1 și 2 Septembrie c. Asociațiunea a luat, în înțelegere cu guvernul, toate măsurile, pentru ca aceste serbări să fie într'adevăr vrednice de memoria eroului sârbătorit.

Programul amănunțit încă nu s'a publicat. Se știe însă, că prima zi se va desfășura în ju-

☐ ☐ Foiața „Unirii” ☐ ☐

Invățămintele unei excursii.

Să nu te sperii, iubite cititor, de titlul de mai sus!

Știu, că trebuie să fii meșter de peană, dacă vrei să amuzezi pe cititori cu descrieri de călătorii. Deci nu te voi supăra cu descrierea călătoriei obicinuite pe C. F. R. Someșene. O, aceste căi ferate au o direcțiune fără pereche. Se îngrijește ca o mamă bună de călători. Le pune la dispoziție trenuri accelerate, care au o viteză mai mică, decât cele personale. Iar trenurile personale merg așa de încet, încât călătorii pot să se coboare din tren și să facă mici plimbări, la pas cu trenul. Se spune că sunt foarte igienice! La Dej o nouă gentilețe din partea C. F. R. S. Căutăm trenul care trebuia să ne ducă până la capitala Ardealului. Ia-l de unde nu-i! Plecase înainte de sosirea noastră. Direcția pare-că ne zice: „Iubiții mei călători, de ce atâta grabă? Vreți să vă îmbolnăviți? Nu, nu vă las să riscați o călătorie atât de lungă și obositoare, noaptea. Culcați-vă aici și vă odihniți!” Induioșați de atâta dragoste, am lăcrimat.

N'are rost apoi, să povestesc nici călătoria dela Cluj spre capitala țării, căci după înfrângerea odiosului „regionalism”, eminentii noștri bărbați de stat au făcut o întocmire

ideală: Nici o afacere, fie cât de mică, nu se poate isprăvi numai în București. Deci nu cred să fie unul dintre DV. care să nu fi făcut drumul, pe care l-am făcut eu la finele lui Maiu, însoțind pe elevii dela un liceu din provincă la concursul „Tinerimii Române” din București.

Să aruncăm deci vâlul tăcerii peste toate amănuntele unui drum, plin cu miros de fum, dogoreală de soare, ziua, și lucire de lună, noaptea, și să ne oprim acolo:

Unde ne-am adus aminte de Blaj.

Era natural să ne gândim la Blaj atunci, când am sosit în capitala țării. Aici a trebuit să ne treacă prin minte că, dacă n'ar fi existat Blajul cu martirii și luptătorii lui naționali, atunci azi Bucureștii n'ar fi capitala tuturor Românilor.

Dar și altfel, aranjierii serbărilor ne-au silit, pare-că, să ne aducem aminte de „mica noastră Roma” din Ardeal. Și uite, în ce mod ingenios! Sosiți la orele 6 dim., după o călătorie lungă, ne dăm jos din tren. Câțiva tineri universitari ne ies înainte și ne postează pe peronul gării. Tot la 15 minute, trenurile sosite sporesc numărul celor ce stam înghesuți între șine și biurourile gării de Nord. Hamalii treceau printre șirele elevilor, cu cărucioare pline cu piei, cu viței tăiați și cu tot felul de colete postale. Bieții băieți nu mai știau unde să ferească dinaintea hamalilor care strigau

mereu: „Vă rog, dați loc! Pardon!” Dar poate și asta s'a făcut cu scop; de nu erau hamalii, cu strigătele lor, copiii ar fi adormit stând în picioare.

În fine, după un ceas de așteptare, sosesc doi profesori din capitală. La butonieră purtau insignia Societății. I-am încunjurat din toate părțile. „Iată-ne, scăpați!” — socotiam noi. I-am rugat să ne comunice, unde suntem încartiruiți. „Aveți puțină răbdare! — au răspuns ei —. Încă nu s'a sculat dl Nae”. „Dânsul e președintele” — au adăos ca explicare pentru ceice au rămas nedumeriți. Am fost nevoiți să ne resemnăm și să mai așteptăm un ceas, până ce se va scula dl Nae. Inghesueala, cu elevii care coborau mereu din trenuri, se făcea tot mai mare. Noroc, că a început să cadă o ploaie mărunțică și rece. În aierul răcorit am respirat mai ușor. Dar în schimbul atâtor neplăceri, ne-am ales cu o învățătură: În București toate lucrurile le fac miniștrii și președinții; până și bonurile de încartiruire le primești din mâna președinților. În urmă, pe la 8, a sosit președintele cu bonurile...

Așa ne-a venit în minte Blajul cu serbările lui de 3/15 Maiu, de micul Blaj, care a primit și a sălășluit mii de elevi și profesori, de ordinea și punctualitatea ce a domnit acolo, de istețimea cercetașilor și, în sfârșit, de marea dragoste românească și de entuziasmul ce a strălucit în toate serbările.

În București, în acest oraș cosmopolit,

la mormântului dela Tebea, a doua va fi închinată la cucerirea »Troitei« de pe muntele Găina la deschiderii casei naționale »Avram Iancu« dela Târnăveni, iar în a treia se va ține la Câmpeni o slăviță solemnă de comemorare a »Asociațiunii«, în amintirea de forță al serbărilor.

Cât privește rolul bisericii noastre la aceste serbări, încă nu este definitiv fixat, avem însă toate asigurările că de astădată nu vom fi ignorați, dându-se astfel și credincioșilor bisericii noastre posibilitatea de-a participa la ele cu toată căldura inimei lor.

Revistă bisericească.

Gazetele anunță, că cerând sf. Scaun a-nunțarea tratativelor pentru concordat până în toamnă, întrucât Congregația Cardinalilor nu se poate întruni din cauza vacanței, d. d. Bucu, ministrul nostru de externe, a răspuns guvernului a acceptat cererea și delegația română se va înapoia la Roma la toamnă.

Cu ziua de 5 Septembrie c. Preasfințitul Mitropolit al Gherlei pornește într-o nouă vizitație pastorală de două săptămâni, în cursul căreia va cerceta următoarele parohii: Letea, Cucuș (5 Sept.), Piroșa, Ponița, Șoimușeni (6), Cozia, Ciula (7), Valea rea (8), Varaiu, Fericea (9), Curtuiușul mare, Durușa (10), Buciumi (11), Horila (11), Gaura, Prișlop (12), Buteasa, Ciolt (13), Șomcuta mare, Berchezoaia (14), Iedera, Stejer (15), Remeși, Tolghieș (16), Mireșul mare, Lucăcești, Dănești (17), Pribilești și Feșig (18). — „La sfârșitul vizitației voiu alerga, spune p. episcop, la picioarele Maici Domnului dela Mănăstirea Prișlopului, unde-i aștept la fericită revedere, și toți fiii credinciosului Maramurăș, pentru a sărbători împreună Sfânta Măria mică“.

La 25 Iulie c. s'a ținut la Lugoj Consiliul plenar al eparhiei de Lugoj, în care s-au discutat următoarele chestiuni mai însemnate: Reforma agrară, fondul diecezan, școlile confesionale, administrarea parohiilor vacante,

noua conscriere a venitelor parohiale și mișcările religioase. — Apropos de chestia școlilor confesionale, întregim că s'a hotărât ca averile școlilor să se întabuleze pe biserici, folosindu-se edificiile școlare, unde lipsa o cere ca locuințe pentru preoți. — O măsură, care ar trebui să se ia fără orice amânare și în alte eparhii!

„Curierul creștin“ dela Gherla anunță, că pe Sfânta Măria mare din acest an se va aranja ca și în trecut obișnuitul pelerinaj dela Nicula, cu participarea activă a părintelui episcop diecezan. Preoțimea e invitată, ca aducând acest lucru la cunoștința credincioșilor, să-i îndemne la o participare cât mai număroasă.

Pentru a se vedea cât de bine se înțelege între sine diferite biserici ortodoxe autocefale, publicăm, fără orice comentariu, următoarea informație a agenției „Atmo“, apărută săptămâna trecută în gazete: „Bisericele ortodoxe vor ține în 1925 un sinod ecumenic la Ierusalim, spre a rezolva problema calendarului și spre a regula multe chestiuni urgente după marele război. În același timp la Moscova biserica rusească va ține un alt sinod ecumenic. Nu se știe încă, dacă biserica rusească va lua parte la sinodul din Ierusalim. Biserica iugoslavă încă a hotărât un sinod în Serbia la Niș, pentru că socotește că Patriarhatul ecumenic din Constantinopol, care a convocat sinodul din Ierusalim, și-a pierdut prestigiul și primatul și acum alții trebuie să ia asemenea inițiative“.

În zilele de 2—5 August c. s'au ținut din partea reuniunii eparhiale a Lugojului misiuni populare în Lunca Cernii, predicând p. Dr. Gh. Fireza secretar episcopesc și p. Gh. Muntean, protopopul Timișoarei. A fost o adevărată sărbătoare, care nu se va uita curând din partea credincioșilor noștri de acolo.

Cu multă bucurie întregim, că numărul tinerilor cari se îndreaptă spre altarul Domnului crește tot mai mult. Astfel, la concursul

eparhiei gherlane au putut fi primiți la teologie cu totul 38 de tineri, un număr care dă cele mai bune nădejdi că lipsa de preoți care se mai simte și azi, va dispărea în curând.

Știri mărunte.

Personale. În locul decedatului Dr. Florian Stan a fost ales prepozit al capitlului român unit din Oradea mare Ilustritatea Sa Dr. Iacob Radu, prelat papal.

— P. V. Ordinariat de Gherla a numit pe p. canonic Dr. Gheorghe Vidican de rector al seminarului teologic și de fisc consistorial, pe p. canonic Dr. Victor Bojor, de președinte al reuniunii de misiuni și de censor diecezan, pe p. Ștefan Anderco de arhidiacon onorar, pe p. Avram Dragoș din Siciu de protopop onorar, pe p. Petru V. Șireagu de paroh la Sig, înaintând în același timp și o întreagă serie de adm. parohiali la rangul de parohi.

— P. V. Ordinariat de Lugoj a numit pe p. Dr. Ioan Coltor (Blaj) de asesor consistorial și protopop onorar, pe p. Emil Mărieșan de adm. par. la Vermeș, iar pe p. Marcu Bora de adm. par. la Surducul mare.

Câte un milion pe un pentru Academia. O nouă lege promulgată de curând prin »Monitorul Oficial« prevede în bugetul Statului an de an o donațiune de 1.000.000 Lei pentru Academia română. Suma aceasta va fi întrebuințată de Academie în chipul următor: 1. Lei 150.000 vor fi afectați la acordarea de premii pentru lucrări originale. Se vor institui 3 premii, unui literar (»Eliade Rădulescu«), altul istoric (»Asachi«) și al treilea științific (»Gh. Lazăr«), valoarea cărora va fi hotărâtă de Academie până la cei mult 50.000 Lei, pentru fiecare. Sumele ce ar rămânea disponibile pot fi întrebuințate pentru crearea unui nou premiu. 2. Lei 425.000 vor fi destinați pentru alegerea și publicarea de documente și studii istorice, și pentru lucrările referitoare la dicționarul limbii române. 3. Lei 425.000 vor fi întrebuințați pentru îmbogățirea bibliotecii Academiei cu cărți și alte publicațiuni, precum și pentru publicarea și promovarea lucrărilor științifice.

cele câteva mii de elevi dispar. Lumea nu se însuflețește, nici n'a luat știri de serbările jubileare. Și, ce e mai trist, elevii au trebuit să se convingă că:

În București nu domnește creștinismul.

În ziua sosirii, elevii (liceani, seminariști, normaliști etc.), Sâmbătă fiind, s'au odihnit după poruncă, iar a doua zi, Duminecă, zi sfântă a creștinilor, dis de dimineață, au alergat pe la prăvălii să-și cumpere hârtie, cerneală și toate rechizitele trebuitoare, ca la orele 9 dim. să fie prezenți la școlile unde s'a ținut concursul.

Cei câțiva profesori greco-catolici, nepunând schimba programa serbărilor, în vreme ce elevii erau la concurs, s'au dus la biserica unită, și s'au rugat și pentru elevii care, fără vina lor, au sărbătorit Sabbathul și au necinstit Dumineca sfântă a creștinilor.

Ceeace nu pot pricepe colegii de dincolo.

Colegii din vechiul regat nu prea sunt comunicativi și prietenoși. Vorbesc cu ardelenii cam așa-cum vorbeau ofițerii germani cu cei din Austro-Ungaria, peste umăr. Președinții — și aproape tot al doilea era președinte — conștienți de situația lor înaltă, răspundeau la întrebările noastre din înălțimea președinției; ceilalți muritori încă erau scumpi la vorbă.

Dar odată eram înghesuiți într-o cameră de hotel patru profesori, doi ardeleni și doi olteni, mi-se pare; atunci n'au putut scăpa. Unul, mai vorbăreț s'a lăsat interviewat. Când

se întâlnesc doi lefegii din Țara românească, e natural să vorbească despre lefuri. S'a vorbit despre multele rele care urmează din cele două cauze: 1. funcționarii n'au leafă suficientă și 2. n'au pensiuine. Deci neregulile și pungășiile care ne pun într-o poziție atât de urâtă înaintea străinilor, sunt o necesitate.

— „Și ce e mai curios — am adaus eu — nici leafa puțină ce o primim, nu o luăm la timp, ci cu întâzieri de săptămâni și luni“.

— „O, în privința aceasta nu sunt de acord — a ripostat colegul din vechiul regat. Doar statul nu te păgubește cu nimic. Ți dai leafa în 1, sau în 10, sau în 20; dar, ori cum, ți-o dă“.

— „Chestiunea se prezintă altfel — am răspuns — funcționarul cu leafă atât de redusă trebuie să aibă un buget foarte bine echilibrat, dacă vrea să-și ajungă plata dela o primă până la cealaltă. În întâia zi a lunii trebuie să plătească pe băcan și măcelar, pe croitor și pantofar și pe atâți alții care la noi, în Ardeal, sunt obișnuiți să-și vadă, în prima, paralele în mână. Nu primești leafa, trebuie să iai împrumut...“

— „Ei, pe mine nu mă privește chestiunea aceasta — mi-a taiat vorba. — Eu am moșie. Pentru mine funcția de profesor e, iac' așa... O fac mai mult din distracție“.

Se pare, că cei mai mulți funcționari din vechiul regat sunt moșieri. Pentru asta au așa de puțin interes față de lefuri și pensiuine!

Discuții despre unire.

Plecarea din București a fost împreună cu greutate. Președintele serbărilor a spus să nu plătim camera dela hotel. Dar portarul — he, he! un portar de hotel din București e mare domn — nu voia să știe nimic, nici de serbări, nici de președinte. Ce să faci? Am plătit și am plecat.

La întoarcere am vrut să vedem valea pitorească a Oltului. Am făcut un drum mai lung, dar farmecul văiei ce am parcurs, ne-a îndulcit oboseala călătoriei. Până la Râmnicul-Vâlcei am călătorit împreună cu elevii dela școlile de acolo. Între elevi erau și distinșii seminariști din Râmnic. Știam din altă parte, că în seminarul de acolo sunt adunați cei mai aleși din pătura țărănească. Pentru 10—20 burse vacante petiționează sute de absolvenți ai școlilor primare, dintre cari se aleg, apoi, cei mai deștăinuți.

Am văzut, că și lumea clericală de dincolo e pasionată de chestiunea unirii bisericilor românești. S'a încins, în jurul acestei chestiuni, o discuție aprinsă, în cursul căreia am admirat cunoștințele frumoase ce posedau seminariștii și verva admirabilă cu care susțineau discuția. În privința celor patru puncte ne-am înțeles aproape perfect. Știau despre teoria anticipationis, dar spuneau totuși că punctul acesta nu poate forma bază de desbinare. Tot așa au admis credința practică în purgator, la Orientali.

Locale. Marția viitoare, Schimbarea la față, va predica în catedrală Reverendul Grigorie Tecșă, arhivarul mitropoliei.

— Duminica trecută s'a ținut *adunarea generală a despărțământului Blaj al »Astrei«* în frunțașă comună Bii de pe Târnavă mică, unde se va vorbi multă vreme despre această frumoasă sărbătoare culturală. Grație premiilor instituite de păr. A. Hărșan din Cenade, adunarea generală din acest an nu s'a mărginit la obișnuita parte oficială, care încă și-a avut de altfel momentele sale înălțătoare, ci a fost un puternic indemn pentru o tot mai bine chibzuită îngrijire a copiilor, și pentru o râvnă tot mai mare întru înfrumusețarea și răspândirea minunatului nostru port național. O bună conferință a profesorului Al. Lupeanu despre Avram Iancu a întregit foarte nimerit programul acestei adunări, la care a participat un număr neobișnuit de mare ai membrilor despărțământului, condus de păr. Aurel C. Domșa, protopopul Blajului.

— Un grup de vre-o 50 persoane ai echipei elevilor secundari dela Constanța, așezată de mai multă vreme la Sighișoara, de unde face excursii în diferite părți ale Ardealului, a vizitat săptămâna trecută și Blajul nostru, depărtându-se de aici cu cele mai bune impresii.

Mulțumită. Venerabilul protopop al Cojocnei, păr. Ioan Hățiegan, ne cere publicarea următoarelor șire, căroră le facem loc cu plăcere: »Reprezentanților P. Ven. Consistor, în frunte cu păr. canonic Dr. Ioan Sâmpălean și cu păr. protopop Aurel C. Domșa, asesor consistorial, precum și fraților protopopi, preoți, deputați, prezidenți ai partidului național și membri ai acestuia, precum și altor amici, cunoscuți și binevoitori ai mei, cari din incidentul fericit al jubileului meu de 50 ani ai preoției și 42 ai protopopiei în ziua de 24 Iulie a. c. m'au felicitat parte telegrafice, parte prin epistola privată, le exprim sincera mea mulțumită, atât în numele meu cât și al familiei mele. — Cojocna, August 1924. Ioan Hățiegan, protopop asesor consistorial».

La conviectul diecezan din Lugej se va plăti pe anul școlar viitor câte 7000 Lei, câte o măjă de grâu și de porumb, câte 10 kgr. unsoare de porc și câte 5 kgr. săpun de spălat. — Terminul de concurs este ziua de 20 August.

Nu și-au făcut scrupuli nici din „Filioque“. Ce e mai mult, au recunoscut că cărțile bisericești grecești datează dintr'o epocă, când primatul Papei era recunoscut în Orient.

Dar în curând, din cerul iluziilor am căzut în realitatea nespuse de tristă. Am văzut, că seminariștii noștri ortodocși nu țin la religia ortodoxă. Ei doresc o unire a bisericilor românești, dar nu vreau să știe de legături cu un Papă străin. Idealul seminariștilor noștri este, nici mai mult nici mai puțin, decât o religie care să aibă numai principii morale, iar dogme nu. Din dogmele trecutului creștin ar păstra numai două: Existența lui Dumnezeu și nemurirea sufletului. În colo, nimic. Dar ce vor predica poporului? Pe poporul neștiutor îl vor ținea în frâu cu... dogme: Judecată, raiu, iad etc. —

Multe experiențe triste am câștigat în cursul acestei excursii. Dar cea mai tristă a fost aceasta: Ministrul cultelor din București, prin profesorii laici dela seminarii, pregătește protestantizarea bisericii ortodoxe române.

A. C. Albinus.

Cereți pretutindenea „UNIREA“

Telefonul „Unirii“.

A. Năsăud. Ne bucurăm de cele comunicate, fiindcă găsim alegerea foarte potrivită. Pe urma ei, sperăm o mai vie mișcare literară și în sinul acelei corporații. O spune doar Scriptura ca »aluatul puțin dospește frământătura întregă«.

Dr. B. Cluj. Chestia preluării averii donate de Sf. Părinte este în funcție de aceea a evacuării mănăstirii din Târgu-Murăș a aceluiaș ordin călugăresc. Pentru aceasta se lucrează ce-i drept foarte stăruitor și avem bune nădejdi ca lucrurile să se aranjeze în curând, dar ca preluarea să se facă la Schimbarea la față este absolut imposibil și informația dată în acest sens a fost lipsită de orice temei. Oricât de urgentă ar fi deci chestiunea, va trebui să mai sufere puțină amânare.

B. Sighet. Asupra misiunilor populare nu publicăm decât informații scurte la rubrica »Revista bisericească«, unde vom încreta în Nr. proxim și cele dela Sarasău. Făcând altfel, ar însemna să umplem toate coloanele cu lucruri de acestea.

G. Rodna nouă. Cele trimise au un caracter prea personal și de aceea nu pot fi publicate. Cel mai bun omagiu a fost atențiunea pe care am dat-o chestiunii.

Mai multora. Administratorul fiind în concediu, vă rugăm să aveți puținică răbdare. O să vă răspundem, îndatăce se va întoarce.

G. Aiton. Sosit cu bine.

Consistorul Arhiepiscopal gr.-cat.

Nr. 351—1924.

Publicație de licitație.

Făcându-se între timp unele modificări în planul de construcție, prin aceasta anulând licitația ținută la 31 Iulie 1924, aducem la cunoștință generală, că Luni în 25 August 1924 ora 11 a. m. se va ține o nouă licitație publică, cu oferte închise, în biroul Administrației Centrale Capitulare din Blaj, pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construcție din roșu a primului lot din „Institutul Recunoștinții“.

Licitatia se va face pe serii de prețuri unitare.

Caietele de sarcini, planurile și piesele contractului, necesare pentru întocmirea seriei de prețuri, se pot consulta la sus numita Administrația Centrală Capit. începând din 19 August 1924, în fiecare zi de lucru, între orele 10—12, de unde se pot obține și formularele necesare pentru ofertă, cari sunt obligatoare, precum și condițiunile speciale ale licitației.

Blaj, din ședința Consistorului Arhiepiscopal de Alba-Iulia și Făgăraș, ținută la 12 August 1924.

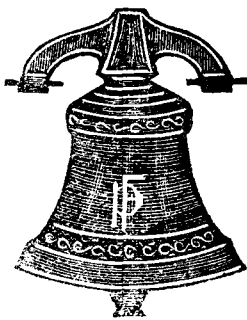
Dr. Vasile Suci

Arhiepiscop și Mitropolit gr.-cat. român de Alba-Iulia și Făgăraș.

(36) 1—1

CLOPOTE

Și obiecte bisericești fără bani,

garantate
pentru 50 ani

găsiți numai la:

prima fabrică
de clopote din
România mare

Frații D. W. Popescu & Comp.

Strada Ioan Maiorescu Nr. 9.

BUCUREȘTI. (70) 39—52

Furnizorii Curții Regale și al sfintelor mitropolii, episcopii și biserici din România întreagă.

Aviz școlar.

Elevele cari doresc să se anunțe pentru înscriere la Liceul de fete din Turda vor avea să înainteze în acest sens o petiție către direcțiunea Liceului între 1 și 15 Sept. a. c. st. n.

La petiție se va anexa și un plic trimis brat și adresat ca să poată fi avizat în timp despre rezultat.

Acele eleve, cari pentru prima dată cer să fie înscrise, vor mai anexa un extras de botez, extras de de naștere și o dovadă despre studiile făcute. În dovadă să se anexeze și notele obținute la fiecare studiu.

Înscrierea celor primite se va face între 18, 19 și 20 Sept. a. c. st. n.

La înscriere elevele se vor prezenta cu părinții. Fiecare elevă va fi datoare să poarte sorț cu mâneci de culoare neagră, croit după modelul ales în trecut din partea acestui liceu; se cere apoi o uniformă de ocazii constatătoare din bluză-mantă fustă vânătă plisată, de culoare închisă. Sunt cu desăvârșire interzise purtarea obiectelor căror obiecte, cari ar dovedi înclinare spre lux.

Părinții nu vor pute angaja cortel fără încunoștințarea Direcțiunii.

Examenele de corigență, diferențiale și de primire se vor ține în 15—17 Septembrie. Pentru admitere se va depune înainta cerere adresată direcțiunii în 1—15 Septembrie.

(37) 1—1

Direcțiunea Liceului de fete

Școala secund. de fete „Prințesa Ileana“ Turda

ad. Nr. 447/1924.

CONCURS.

Se publică concurs pentru ocuparea următoarelor posturi la această școală: 1. O contabilă cu leafă lunară de 1152 Lei iar pentru postul de pedagoagă ce va trebui să ocupe, va primi dela internat locuință și întreținere gratuit. 2. O economă cu leafă lunară de 1435 și întreținere.

Doritorii de a ocupa aceste posturi vor înainta direcțiunii școlii secundare de fete Turda, cererile însoțite cu documente doveditoare până la 20 August 1924.

(38) 1—1

Direcțiunea.

Uf, ce urît!

Uf, ce urît!!

UF, CE URÎT!!!

dacă se arată peri pe fața femeii. Singurul mijloc, care îi îndepărtează repede și sigur este

„Depilatorul englez“

prin a cărui întrebuițare părul se stirpește cu totul de pe față și brațe, încât nici locul nu-l mai cunoaște, lăsând pielea moale și curată.

— Prețul 30 Lei. — Trimitere discretă.

Se poate avea singur la:

Farmacia Dr. BIRO—CLUJ.

Preoțime!

Nou Apărut!

Predici la morți

de I. MARGA, protopop

1 expl. 35 lei, plus porto.

Se află la Librăria Anca. Cluj.

(33) 7—10